

TEZA:

Skreślenie obwinionego z listy radców prawnych na skutek uchwały Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych spowodowało, że obwiniony nie podlegał orzecznictwu sądów dyscyplinarnych w chwili orzekania przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny. Zgodnie z odpowiednio stosowanym art. 17 § 1 pkt 8 k.p.k. nie wszczyna się postępowania, a wszczęte umarza, gdy sprawca nie podlega orzecznictwu polskich sądów karnych (odpowiednio sądów dyscyplinarnych). Zaistniała więc przesłanka do wznowienia postępowania (art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych) a następnie do uchylenia orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego i umorzenia postępowania.

WO-193/22

ORZECZENIE **z dnia 19 stycznia 2023 r.**

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w składzie:

Przewodniczący: S WSD Rafał Rybnik - sprawozdawca

Sędziowie: S WSD Katarzyna Broclawik
S WSD Krzysztof Buczek

Protokolant: Piotr Ciepiński

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Wacława Góreckiego

po rozpoznaniu z urzędu w dniu 19 stycznia 2023 r. w Warszawie na rozprawie sprawy W. K.-byłego radcy prawnego, w przedmiocie wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym orzeczeniem Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 21 kwietnia 2022 roku w sprawie o sygn. akt D 201/21,

na podstawie art. 74¹ ustawy o radcach prawnych (dalej urp) w zw. z art. 542 § 3 KPK w zw. z art. 439 § 1 pkt 9 KPK

orzeka:

1. wznawia postępowanie prawomocnie zakończone orzeczeniem Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 21.04.2022 r. sygn. akt: D 201/21,
2. uchyla orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 21.04.2022 r. sygn. akt D 201/21 i postępowanie umarza,
3. kosztami postępowania przed Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym Okręgowej Izby Radców Prawnych w kwocie 700,00 (słownie: siedemset) zł obciąża Okręgową Izbę Radców Prawnych,
4. kosztami postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym w kwocie 1.800,00 (słownie: jeden tysiąc osiemset) zł obciąża Krajową Izbę Radców Prawnych w Warszawie.

Uzasadnienie

8 listopada 2021 r. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych wniósł o ukaranie radcy prawnego W. K. obwinionego, na podstawie art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 14 ust. 1 i 2 oraz art. 61 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w brzmieniu z dnia 22.11.2014 r., w związku z § 7 i § 11 Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku w brzmieniu z dnia 11.12.2015 r., o naruszenie obowiązku dbania o rozwój zawodowy poprzez kształcenie ustawiczne, a także obowiązek stosowania się do uchwał organów samorządu radców prawnych poprzez: niewypełnienie obowiązku doskonalenia zawodowego i niezyskanie żadnego z 40 wymaganych od niego punktów szkoleniowych w cyklu szkoleniowym, który trwał od 1.01.2018 r. do 31.12.2020 r.

W konsekwencji, OSD orzeczeniem z 21 kwietnia 2022 r. sygn. akt D 201/21, uznał obwinionego za winnego popełnienia czynu z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 14 ust. 1 i 2 oraz art. 61 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w brzmieniu z dnia 22.11.2014 r., w związku z § 7 i § 11 Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku w brzmieniu z dnia 11.12.2015 r. tj. niewypełnienie obowiązku doskonalenia zawodowego i niezyskanie żadnego z 40 wymaganych od niego punktów szkoleniowych w cyklu

szkoleniowym, który trwał od 1.01.2018 r. do 31.12.2020 r. i za ten czyn wymierzył obwinionemu karę nagany (pkt I orzeczenia) oraz obciążył obwinionego zryczałtowanymi kosztami postępowania w wysokości 700 zł płatnymi na rzecz Okręgowej Izby Radców Prawnych (pkt II orzeczenia).

Przewodniczący Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych zarządzeniem z dnia 1 września 2022 r. przekazał Wyższemu Sądowi Dyscyplinarnemu akta sprawy D 201/21 celem zbadania podstaw do wznowienia postępowania dyscyplinarnego z urzędu.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny, na podstawie informacji otrzymanej z OIRP ustalił, że 16 marca 2022 r., a więc ponad miesiąc przed wydaniem orzeczenia w sprawie D 201/21, Rada OIRP podjęła uchwałę w sprawie skreślenia obwinionego z listy radców prawnych z powodu nieuiszczania składki członkowskiej przez okres dłuższy niż jeden rok. Obwiniony nie złożył odwołania od uchwały, która tym samym stała się ostateczna.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 64 ustawy o radcach prawnych odpowiedzialności dyscyplinarnej za postępowanie sprzeczne z prawem, zasadami etyki lub godnością zawodową bądź za naruszenie swoich obowiązków zawodowych podlegają radcowie prawni i aplikanci radcowscy. Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 1.10. 2004 r. sygn. akt SDI 7/04: *odpowiedzialności dyscyplinarnej podlegają jedynie radcowie prawni i aplikanci radcowscy. Jest to naturalną konsekwencją założenia, iż organy o charakterze korporacyjnym, jakimi są Okręgowy i Wyższy Sąd Dyscyplinarny, nie mogą orzekać w sprawach podmiotów nie będących członkami korporacji. Nie może być zatem pociągnięta do odpowiedzialności dyscyplinarnej przed wskazanymi wyżej organami korporacyjnymi samorządu radcowskiego osoba skreślona z listy radców prawnych.*

Zgodnie zaś z art. 29 pkt 4a) ustawy o radcach prawnych skreślenie z listy radców prawnych następuje w wypadku nieuiszczania składek członkowskich za okres dłuższy niż jeden rok.

Skreślenie obwinionego z listy radców prawnych na skutek uchwały Rady OIRP pozbawiającego go prawa wykonywania zawodu spowodowało, że obwiniony W. K. nie jest aktualnie radcą prawnym.

Z uwagi na powyższe w niniejszej sprawie zastosowanie będzie mieć przepis art. 17 § 1 pkt 8 KPK stanowiący, że nie wszczyna się postępowania, a wszczęte umarza, gdy sprawca nie podlega orzecznictwu polskich sądów karnych. Przez sądy karne - w drodze odpowiedniego zastosowania do postępowania dyscyplinarnego zgodnie z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych, stanowiącego że w sprawach nieuregulowanych w tej ustawie stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego - należy rozumieć także sądy dyscyplinarne. Powyższe potwierdza również Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13.04. 2006 r. sygn. akt SNO 17/06, w którym stwierdzono że: *W postępowaniu dyscyplinarnym odpowiednie zastosowanie ma również przepis art. 17 § 1 pkt 8 KPK, co oznacza, że nie wszczyna się postępowania dyscyplinarnego, a wszczęte umarza jeżeli obwiniony nie podlega orzecznictwu sądu dyscyplinarnego*”.

Zatem w postępowaniu dyscyplinarnym ma również odpowiednie zastosowanie przepis art. 17 § 1 pkt 8 KPK, co oznacza, że nie wszczyna się postępowania dyscyplinarnego, a wszczęte umarza jeżeli obwiniony nie podlega orzecznictwu sądu dyscyplinarnego. Obwiniony radca prawny W. K. w dniu wydania orzeczenia dyscyplinarnego w I instancji (21 kwietnia 2022 r.) nie podlegał orzecznictwu sądu dyscyplinarnego, bowiem uchwałą Rady OIRP z dnia 16 marca 2022 r. został skreślony z listy radców prawnych. Zatem stanowiące przedmiot wznowienia orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego OIRP z dnia 21 kwietnia 2022 r. zostało wydane z obrazą prawa i jest obarczone wadą stanowiącą bezwzględną przesłankę odwoławczą w rozumieniu art. 439 § 1 KPK zawierającego katalog bezwzględnych przyczyn odwoławczych. Wśród nich w pkt 9 wymienia też okoliczność z art. 17 § 1pkt 8 KPK w postaci niepodlegania sprawcy orzecznictwu polskich sądów karnych, który to przepis, jak wyżej wyjaśniono, stosuje się odpowiednio do sądów dyscyplinarnych.

W tym stanie rzeczy wobec informacji przekazanej zarządzeniem z dnia 1 września 2022 roku przez Przewodniczącego OSD OIRP należało rozważyć zasadność wznowienia postępowania w sprawie z urzędu. Zgodnie bowiem z brzmieniem przepisu art. 542 §3 KPK regulującego wznowienie postępowania - postępowanie wznawia się z urzędu tylko w razie ujawnienia się jednego z uchybień wymienionych w art. 439 § 1, przy czym wznowienie postępowania jedynie z powodów określonych w pkt 9-11 może nastąpić tylko na korzyść oskarżonego.

Na marginesie należy przy tym wskazać, iż wykładnia językowa samej normy § 3 art. 542 KPK prowadząca do wniosku, że w razie ujawnienia się jednego z uchybień wymienionych w art. 439 § 1 postępowanie może być wznowione zarówno na wniosek, jak i z urzędu, nie daje

się pogodzić z racjonalnym działaniem ustawodawcy. Zatem prawidłowy sens tej normy można odczytać przy zastosowaniu wykładni systemowej poprzez analizę tej normy w powiązaniu z przepisami art. 439 § 1 KPK. Wykładnia ta prowadzi do wniosku, że w takiej sytuacji postępowanie może być wznowione tylko z urzędu. Takiemu stanowisku dał wyraz Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2005 r., I KZP 5/05. Stąd zarządzenie Przewodniczącego OSD OIRP należało potraktować jako sygnalizację uchybienia umożliwiającą podjęcie sprawy z urzędu.

Podsumowując: przed wydaniem orzeczenia przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny OIRP działający jako Sąd I instancji nastąpiło ostateczne skreślenie obwinionego z listy radców prawnych. Zachodzi zatem negatywna przesłanka procesowa określona w art. 17 § 1 pkt 8 kpk w zw. z art. 74¹ pkt 1 urp, co obligowało WSD, na podstawie art. 542 § 3 kpk do wznowienia postępowania z urzędu, na podstawie art. 439 § 1 pkt 9 kpk do uchylenia orzeczenia w całości oraz, stosownie do art. 437 § 2 kpk do umorzenia postępowania.

O kosztach postępowania przed Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym OIRP oraz Wyższym Sądem Dyscyplinarnym orzeczono w oparciu o przepis art. 70⁶ ustawy o radcach prawnych w związku z § 1 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 oraz § 3 ust. 2 uchwały nr 86/IX/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20 marca 2015 r. w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego.